

ІНФОРМАЦІЙНА ПАМ'ЯТКА

Захист викривачів: як отримати безоплатну вторинну правову допомогу від Держави

Ефективна діяльність державного органу та забезпечення інституційної доброчесності безпосередньо залежать від прозорості, підзвітності та правової свідомості кожного працівника. Особи, які виявляють громадянську позицію та повідомляють про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень (викривачі), відіграють фундаментальну роль у захисті публічного інтересу. З метою мінімізації персональних ризиків та створення надійного правового тилу, законодавство України гарантує викривачам комплексний правовий захист, центральне місце у якому посідає беззаперечне право на отримання безоплатної вторинної правової допомоги (БВПД) за рахунок коштів Держави.

1. ПРАВОВИЙ СТАТУС ТА ЗАКОНОДАВЧІ ГАРАНТІЇ ВИКРИВАЧІВ

Відповідно до положень частин 1 та 3 статті 53, а також пункту 5 частини 2 статті 53³ Закону України «Про запобігання корупції», викривачі наділені особливим процесуальним статусом і для захисту своїх прав мають законодавчо закріплене право:

- Користуватися всіма видами безоплатної правової допомоги, передбаченої профільним законодавством;
- Залучати кваліфікованого адвоката самостійно для представництва своїх інтересів у правоохоронних чи судових органах;
- Отримувати гарантований та всебічний правовий захист від Держави у зв'язку із захистом прав викривача.

2. ЩО ВКЛЮЧАЄ БЕЗОПЛАТНА ВТОРИННА ПРАВОВА ДОПОМОГА (БВПД)?

Антикорупційні норми повністю кореспондуються із Законом України «Про безоплатну правову допомогу». Згідно з пунктом 14 частини 1 статті 14 вказаного Закону, викривач (у зв'язку з повідомленням ним інформації про корупційне або пов'язане з корупцією правопорушення) має безумовне право на безоплатну вторинну правову допомогу.

Відповідно до частини 2 статті 13 Закону України «Про безоплатну правову допомогу», БВПД включає такі види державних правових послуг:

- **Захист від обвинувачення:** забезпечення захисту прав у разі спроб штучного притягнення викривача до юридичної відповідальності.
- **Здійснення представництва інтересів:** представлення законних інтересів викривача в судах усіх інстанцій, інших державних органах, органах місцевого самоврядування, а також перед третіми особами.
- **Складення документів процесуального характеру:** кваліфікована підготовка позовних заяв, скарг, клопотань та інших процесуальних документів адвокатами, уповноваженими Державою.

3. СУБ'ЄКТИ ЗВЕРНЕННЯ ТА ТЕРИТОРІАЛЬНА ПІДСУДНІСТЬ

Звернення про надання одного з видів правових послуг БВПД подаються особами, які досягли повноліття (згідно з ч. 1 ст. 18 Закону України «Про безоплатну правову допомогу»).

Прийом документів та призначення правової допомоги здійснюється:

- Центрами з надання безоплатної вторинної правової допомоги (місцевими чи регіональними офісами БВПД);
- Територіальними органами юстиції за місцем фактичного проживання або перебування особи.

4. ПЕРЕЛІК ПІДТВЕРДЖУЮЧИХ ДОКУМЕНТІВ ДЛЯ ОТРИМАННЯ БВПД

На виконання вимог частини 4 статті 18 Закону України «Про безоплатну правову допомогу», разом із зверненням про надання допомоги особа зобов'язана подати офіційні документи, що підтверджують її статус викривача та факт повідомлення про корупційні прояви. До таких документів належать:

- 1 **Копія відповіді органу** (закладу, установи, організації або юридичної особи) на первинне повідомлення (заяву, скаргу тощо) викривача.
- 2 **Копія листа органу (установи)** про результати проведення попередньої перевірки за повідомленням викривача про можливі факти корупційних правопорушень або інших порушень Закону.
- 3 **Копія повідомлення Національного агентства (НАЗК)** про початок досудового розслідування за участю викривача.
- 4 **Копія повідомлення Національного агентства (НАЗК)** про участь викривача у справі про адміністративне правопорушення, пов'язане з корупцією.
- 5 **Витяг з Єдиного реєстру досудових розслідувань (ЄРДР)**, до якого офіційно внесені відомості про заявника (викривача) у справі про корупційний злочин.

6 **Інші офіційні документи**, видані уповноваженими державними органами, які безпосередньо підтверджують, що особа є викривачем у зв'язку із повідомленням нею інформації.

! КЛЮЧОВІ СУПУТНІ ГАРАНТІЇ БЕЗПЕКИ ВИКРИВАЧІВ

Пам'ятайте, що окрім безкоштовних послуг адвоката, Держава імперативно гарантує викривачам:

- **Повну конфіденційність:** сувора заборона на розголошення інформації про особу викривача чи його близьких.
- **Захист трудових прав:** неможливість звільнення, пониження у посаді, зміни умов праці чи позбавлення премій з ініціативи керівництва у зв'язку з викриттям корупції.
- **Заборону будь-якого переслідування:** правовий захист від психологічного тиску, дискримінації чи інших негативних заходів впливу на робочому місці.

Розроблено Сектором з питань запобігання та виявлення корупції Головного управління Держпродспоживслужби в Херсонській області з метою підвищення рівня антикорупційної культури та правової обізнаності працівників.